

In Memoriam
Geert Kok
Wagenborgen
Geboren 12 januari 1891 – Overleden 23 april 1945

Het is moeilijk te zeggen waar en wanneer Kok begon met het eigenlijke verzetswerk. Een datum is niet te noemen: het werk, dat hij meer dan 3 jaar verricht heeft, had feitelijk ook geen begin. Het was er: in zijn houding, in zijn woorden in zijn daad. Een vaste lijn kenmerkte zijn leven, ook voor de bezetting van ons Vaderland. Daarom werd zijn persoonlijkheid ook niet aangetast door Moffen en Landwachters, niet door dreigementen van wie ook, niet door onder-duikers en niet door het redden van een Geallieerde piloot. Kok bleef wie hij was. Verwonderlijk was het hoe rustig hij een situatie beheerste; hoe hij direct de leiding nam, hoe hij mensen aantrok, onweerstaanbaar en zeker; hoe hij bedrukte gezichten veranderde in blijde; hoe straalde zijn optimisme af op zijn omgeving. Weleens werd zijn té optimistische stem met een lachje beantwoord, maar niemand nam het hem kwalijk. Het beurde je op; onwillekeurig dacht je na over zijn gezegdes; bleef hij vat op je houden.

Een rustbrengende invloed op zijn directe omgeving was een kenmerk van zijn persoonlijkheid.

Zijn helder inzicht en praktisch leven lieten niet na invloed uit te oefenen. Was hij zich dit bewust? Neen. Hij leefde zoals hij was. Voelde hij zich de man? De zorgeloze durfal? Neen; zij die hem gekend hebben weten, dat zijn eerlijk en open karakter ook zijn medemens onbegrensd vertrouwd. Was hij onbezorgd? Zijn dood is feitelijk een gevolg geweest van zijn bezorgdheid, menselijker wijs gesproken.

Was hij roekeloos? Ook dat niet, want persoonlijk heb ik voorzichtigheid van hem ervaren, die ongeëvenaard was. Hoewel hij plaatselijk geen contactman was, had hij toch het volle vertrouwen van de zijde der KP en LO. Reeds vroeg had hij mede de zorg voor 2 ondergedoken Rijksduitsers *. Half 1943 had hij geregeld 2 onderduikers in huis.

Was er iemand die zijn radio niet in wilde leveren, maar het toestel zelf niet in huis kon hebben: Kok wist raad. Van de inleveringsdatum af had hij de beschikking over 4 toestellen.

Sloten de Duitsers alle elektrische lichtpunten af voor particulier verbruik: Kok zorgde voor een nieuwe verbinding en had stroom en kon de radio beluisteren; kon zijn oliepers laten doordraaien op een electro-motor.

Kisten vol meel, bonen en brood gingen bij hem de deur uit voor hongerende landgenoten.

Moest er geslacht worden voor noodlijdenden: zijn schuurdeur stond altijd open.

Kwamen de leden van een KP des nachts bij zijn huis: ze wisten de sleutel te liggen en gingen slapen. Het is gebeurd, dat na een raid van de KP, 4 man bij hem sliepen die nacht en dat hij zelf waakte.

Het meest genoot hij als de berichtgeving van de radio gunstig was. Dit sterkte hem in zijn optimisme, dat hij nooit een dag verloren heeft.

De opmars door Frankrijk en België, de snelle stoot van de Amerikanen over de brug bij Remagen en de successen der Russen waren voor hem gloriepunten.

Uitbundig leefde hij dan mee, de komende val van Duitsland heeft hem doen jubelen. Een kinderlijke blijmoedigheid in een manlijke persoonlijkheid.

Eens landde een aangeschoten geallieerd vliegtuig. De piloot moest gehaald worden uit een door moffen afgezet terrein. Kok ging mee en smaakte de voldoening hem te redden en in huis te nemen. Zo is er meer, maar dit leidt tot een omvang té uitgebreid voor een "In Memoriam".

23 April 1945. Oprukkende Canadezen; Wagenborgen wordt vrij. Terugtrekkende Duitsers die alles proberen in brand te steken. Kok neemt de leiding in zijn buurt van het blussingswerk.

Dat was ongeveer 6 uur des morgens. Tegen 9 uur volgt een tegenaanval der Duitsers. De vreugde der bevrijding verandert in angst, die tevoren nog niet gekend was.

Ontzettend werd er geschoten; steeds meer Duitsers kwamen. In angstige spanning zaten de burgers in zelfgebouwde loopgraven en schuilkelders. Kok bevond zich in een loopgraaf achter z'n huis. Zijn vrouw, enkele gevluchte burgers uit het vuurgebied der kanonnen en een onderduiker bevonden zich in de kelder van het woonhuis. Het was Kok zijn zorgzaamheid dat hij zich achter het huis bevond om vandaar meer overzicht te hebben, mocht er iets gebeuren.

Het was óók zijn zorgzaamheid, dat hij even de loopgraaf verliet om te gaan zien hoe het in de kelder van zijn woonhuis was. Hij haalde nog een kan water voor de daar verblijvenden. Z'n laatste woorden, die hij daar sprak, waren: "Ik wou voor 'k weet niet wat, dat het afgelopen was; ik sta het nog niks".

Daarna ging hij weer. Een half uur later werd de toestand in de kelder zodanig, dat het verblijf daar onverantwoord was. De Duitsers hadden een snelvuurkanon juist voor het raam opgesteld en begonnen uit alle macht te vuren. Besloten werd naar de loopgraaf achter het huis te gaan. Toen werd Kok gevonden: in zijn hoofd geraakt lag hij dood tussen z'n huis en de daarnaast staande schuur.

Ongeluk of opzet van de vijand? Wie zal het zeggen? Eén meer op de lijst van duizenden doden, waarvoor zij, die dit bedreven, eens rekenschap af zullen leggen.

Een normale begrafenis was direct niet mogelijk. Kok werd op de 28ste April in zijn eigen tuin begraven door zijn a.s. schoonzoon en enkele buurjongens.

Op de 9e Mei volgde de herbegraving op het kerkhof te Wagenborgen. Groot was de belangstelling die getoond werd. Groot was ook de verslagenheid in vele harten, die Kok gekend hebben als hun vriend, hun raadsman en helper. En nog wordt hij gemist. En nog staren we naar die open plaats, die leeg blijft. Maar Gode zij dank. We mogen verder zien. Over oorlog, dood en verderf heen naar het Vaderhuis met zijn vele woningen. Sterke dat geloof hen, die in waarachtige droefheid achterbleven.

1947, H.

Bron: nabestaanden en Stichting Herinnering LO-LKP (www.LO-LKP.nl)

Opmerking Martin Haan, kleinzoon Geert Kok: dit In Memoriam (IM) is geschreven en ondertekent door 'H'. 'H' staat voor Henk (Haan) de in dit IM genoemde schoonzoon. Het IM is geplaatst in De Zwerver, Weekblad der LO-LKP-Stichting, van 4 oct. 1947 No. 40, 3e jaargang.

De gehele tekst is exact door mij overgenomen van het origineel omdat het origineel bij het plaatsen op de site van OGS onvoldoende leesbaar bleek.

Voor het overnemen was het origineel echter wel voldoende duidelijk.

Spelling en woordgebruik dateren dus uit 1947.

Het laatste deel uit de zin: "Ik wou voor 'k weet niet wat, dat het afgelopen was; ik sta het nog niks" roepen vraagtekens bij mij op. Wellicht dat de uitroep 'ik sta het nog niks' uit het plaatselijke dialect komt? Ik kan het niet herleiden.

* v.w.b. 'Rijksduitsers' verwijs ik voor evt. uitleg naar o.a.

<http://www.operatieblacktulip.nl/> en naar
"Weg met de Moffen"- M.D.Bogaarts (1981) en naar
<http://www.jhsg.nl/vriend-vijand-duitsers-in-nederland/>

MH, augustus 2017.